

Elevenes valg av engelsk og fremmedspråk i videregående opplæring 2023-2024

Nasjonalt senter for engelsk og fremmedspråk i opplæringen - Notat 2/2024

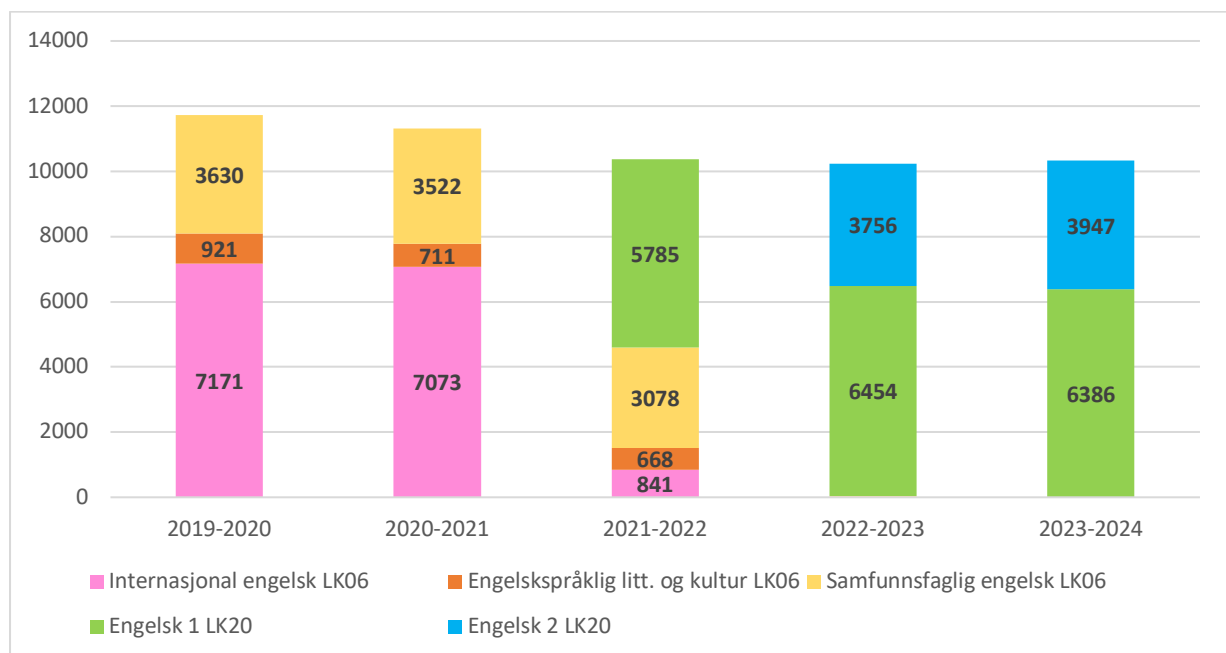
I dette notatet ønsker vi å rette fokus på følgende:

- Antall elever som velger engelsk programfag er stabilt
- Antall elever som har fremmedspråk på nivå III øker
- Antall elever som lærer de mindre underviste språkene går ned

Hvilken utvikling ser vi for programfag engelsk?

Elever i videregående opplæring har engelsk som obligatorisk fellesfag på Vg1 – både når de går studieforberevende og yrkesfaglig utdanningsprogram. På studieforberevende kan elevene velge å gå videre med programfaget engelsk 1 på Vg2. På Vg3 kan man både velge engelsk 1 og bygge videre med engelsk 2.

Ser vi på de siste fem årene samlet, er det en nedgang i antall elever som velger programfag engelsk.¹ Tallene viser en forsiktig økning i andelen elever for 2023-2024, samtidig som antallet elever på studiespesialisering har gått noe ned, se Figur 1. Den forsiktige økningen ser vi i antallet som har engelsk 2. De ulike fargene og benevnelsene i figuren illustrerer overgangen fra LK06 til LK20, hvor de tidligere programfagene ble erstattet av Engelsk 1 og Engelsk 2.

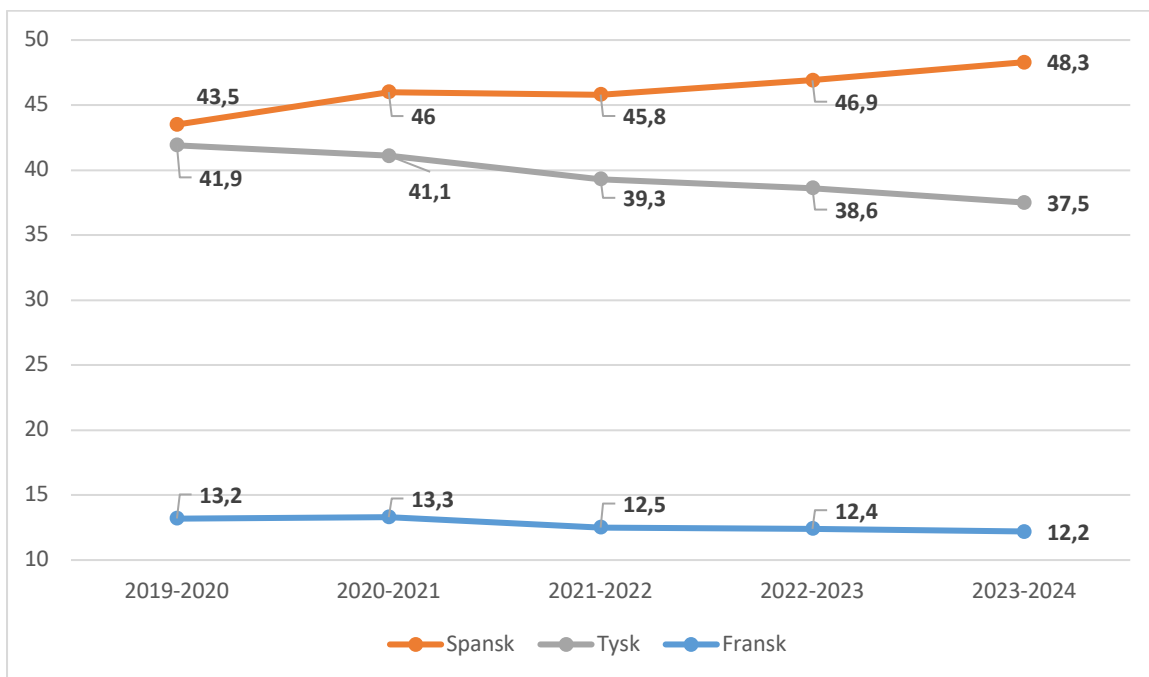

Figur 1: Antall elever som har de ulike programfagene i engelsk

Forsiktig økning i antallet elever som velger fremmedspråk som programfag

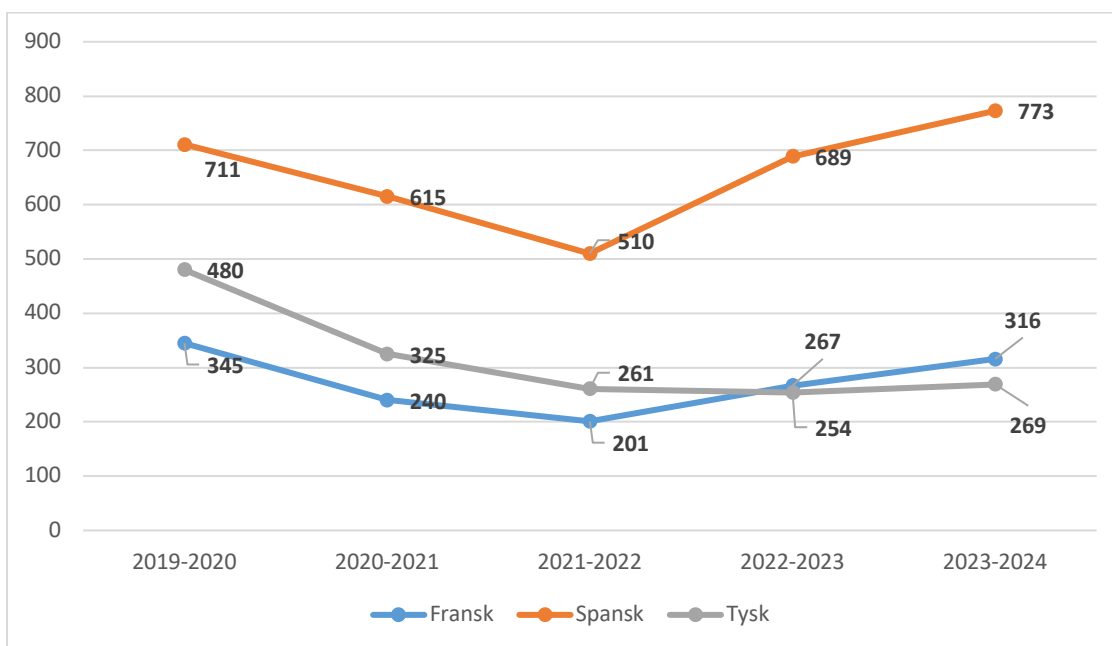
Elever som har valgt studieforberevende utdanningsprogram, vil ha kompetanse i et fremmedspråk på nivå II eller I+II når de går ut av videregående skole. Skoler har mulighet til å tilby fremmedspråk nivå III som programfag på Vg3.

Totalt ca. 64 000 elever i videregående opplæring tar fremmedspråk som fellesfag, mens 1768 tar fremmedspråk programfag, se Figur 2. Andelen elever som tar spansk fellesfag har økt fra 43,5 % til 48,3 % de siste fem årene, mens andelen elever som tar tysk fellesfag har gått ned fra 41,9 % til 37,5 %. Andelen elever som tar fransk fellesfag har gått fra 13,2 % til 12,2 %. Av de elevene som tar fremmedspråk nivå III, tar de fleste spansk, tysk og fransk, mens en liten gruppe får opplæring i andre, mindre underviste språk.

Figur 2: Andelen elever med fransk, spansk og tysk som fellesfag

Årets tall viser at antall elever som velger som velger spansk III har gått forbi nivået det lå på før pandemien, se Figur 3. Samtidig ser vi at tallet på elever som velger å ta tysk III fortsatt er langt unna nivået det hadde tidligere. Fransk opplever også en nedgang i perioden med pandemien, og har som tysk ikke kommet opp på samme elevtall som før nedstengingen. Samtidig ser vi at antallet elever som velger fransk III er høyere enn antallet elever som velger tysk III, dette på tross av at grunnlaget for tysk, dvs. antall elever som har tysk II, er betydelig større. Totalt for fransk, spansk og tysk er det 178 færre elever som har nivå III inneværende skoleår sammenlignet med skoleåret 2019-2020.

Figur 3: Antall elever som har programfag fransk, spansk og tysk (nivå III)

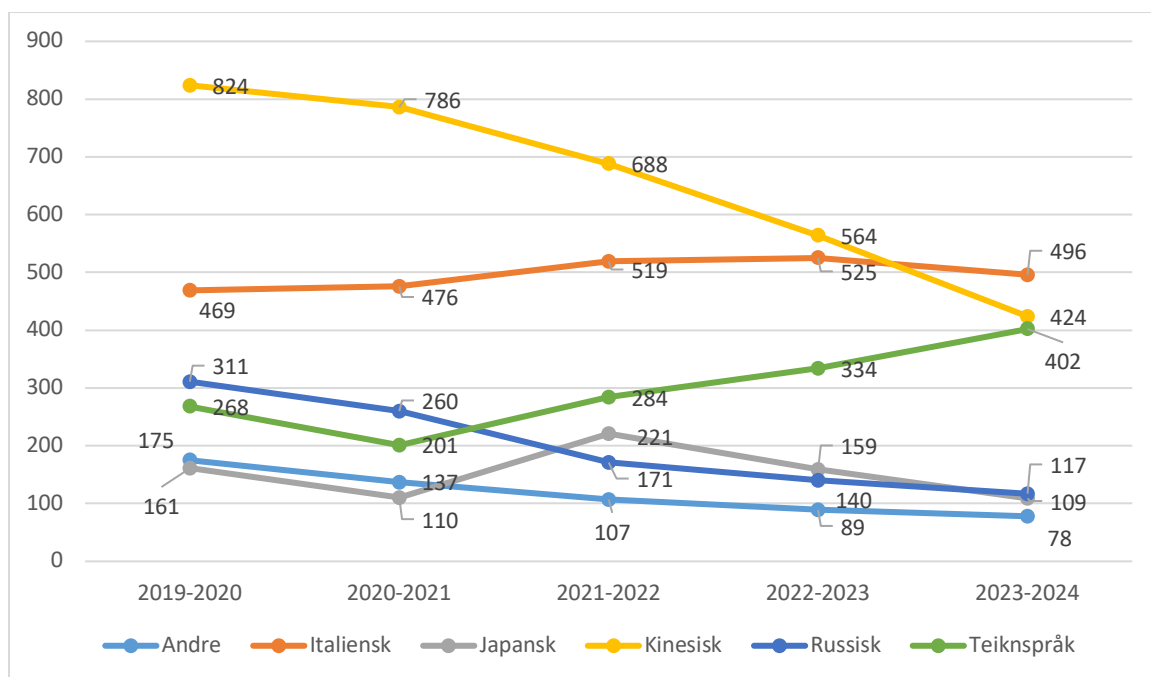
De «mindre underviste» språkene

Skoleåret 2023-2024 lærer ca. 1650 elever andre språk enn fransk, spansk og tysk. De fleste av disse har språket som fellesfag, men det er også skoler som tilbyr mindre underviste språk som programfag.

De vanligste språkene som tilbys i skolen er fransk, spansk og tysk, men et utvalg skoler tilbyr språk som arabisk, italiensk, japansk, kinesisk, russisk, samisk eller tegnspråk.

Sammenligner vi det totale antallet elever som lærer andre språk skoleåret 2023-2024 med tall for de siste fem årene ser vi en jevn nedgang hos alle språk, bortsett fra italiensk og tegnspråk. Det er påfallende at antall elever som har tegnspråk som fremmedspråk, er doblet siden 2020-21.

Kinesisk er ikke lenger det største av de mindre underviste språkene med sine 424 elever. Antallet elever som lærer italiensk går i år litt ned sammenliknet de to foregående årene, men språket nå allikevel størst med 496 elever. Russisk hadde en topp i skoleåret 2019/20 og har nå ca. 1/3 av elevmassen hvis vi ser i et femårsperspektiv.

Figur 4: Antall fellesfag- og programfagelever i de mindre underviste språkene. Andre språk omfatter bl.a. nordsamisk og arabisk.

Noe som er viktig å merke seg, er at språkene skolen tilbyr påvirker elevenes valg av språk. Noen skoler har ikke anledning til å tilby flere språk og noen skoler velger å tilby kun ett eller to språk. Dette er noe de større fremmedspråkene tjener på.

En mulig forklaring for nedgangen i de «mindre underviste» språkene kan være at skoler av økonomiske grunner er mindre villige til å satse på flere språk. De mindre underviste fremmedspråkene forblir sårbare og disse språkene er avhengig av støtte fra skoleledelse og skoleeier, tilgang på kvalifiserte lærere samt stabil interesse fra elever for å kunne opprettholde tilbudet.

Tina Buckholm, seniorkonsulent
Fremmedspråksenteret, mai 2024

ⁱ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/fagvalg-i-videregaende-skole/>